

Teleki Domokos, red. Egyed Emese:

Spaniolii in Mexic

Drama lui Domokos Teleki din anii 1790 rămasă în manuscris realizează un fel de reconstrucție dramatică a conflictului dintre conquistadorii aliați cu populația asuprită de mexicani și mexicanii regelui Montezuma. Drama istorică se dezvoltă prin scene simetric alcătuite arătând cum a evoluat neîncrederea dintre cele două tabere: unde s-a greșit (politic vorbind) și care au fost elementele fatalității care au dus la asuprirea populației mexicane și la instaurarea regimului dictatorial spaniol.

Filosofia integrată în cele șase acte este una de natură filantropică, chiar kantiană și dovedește erudiția autorului, un tânăr cu studii începute în Transilvania și finalizate la Universitatea din Viena (Theresianum). Postfața precum și notele explicative contribuie la o mai bună înțelegere a textului care are un număr însemnat de aluzii istorice și de natură culturală (confesională). analizând concepția autorului este clar că s-a avut un vedere un model de teatru eroic (Heldenspiel) cu mulți actori, grupuri de actori și chiar călăreți. Piesa nu a primit permisia de prezentare de către cenzura regională teatrală din acea epocă deși în principiu s-a declarat necesitatea scrierii pieselor în limbile locuitorilor Imperiului Habsburgic și a principatelor aparținătoare.

Prin publicarea textului dramei și a notelor explicative se realizează o contribuție importantă la istoria ideilor din sec. al XIX-lea precum și la istoria teatrului de expresie maghiară. Textul propriu-zis a al piesei este urmărit de note explicative, un studiu interpretativ și de contextualizare respectiv de index de nume proprii și toponime.